

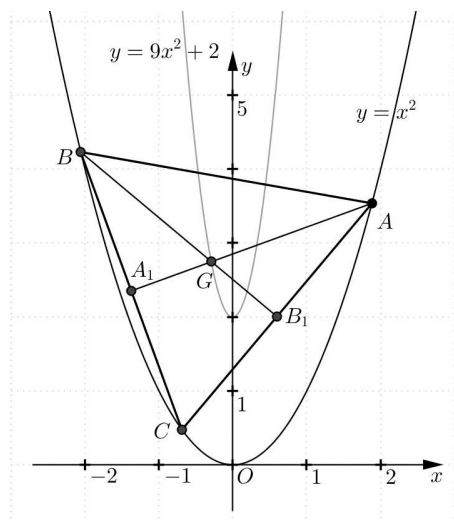
ГЕОМЕТРИЧНО МЯСТО НА МЕДИЦЕНТРОВЕТЕ НА ВПИСАНИ В ПАРАБОЛА РАВНОСТРАННИ ТРИЪГЪЛНИЦИ

Мартин Станев

Геометрично място от медицентровете на равностранными триъгълници, вписани в дадена парабола, е отново парабола.

1. Увод. Геометричното място (ГМ) на средите на хордите на парабола, успоредни на дадена права, е добре известно. По аналогия се формулира задачата за описание за ГМ за медицентровете на фамилия от триъгълници, вписани в парабола.

Задачата за намиране на ГМ на медицентровете на вписани в парабола равностранными триъгълници е оригинална (доколкото ни е известно) и не се среща в литературата.

Оказва се, че ако се разглежда фамилията от вписани в парабола равностранными триъгълници, то ГМ на техните медицентрове е отново парабола. Числени експерименти подсказват, че ако вместо медицентрове се разглеждат точки с други фиксирани барицентрични координати, то геометричното място от точки (ГМТ) е

234

твърде сложно множество. При това, ако се разглежда фамилия от подобни триъгълници, които не са равностранни, то ГМ на медицентровете е отново твърде сложно множество. Вероятно, такава ГМТ е парабола единствено при разглеждане на медицентровете на равностранни триъгълници, които са вписани в парабола.

Главната теорема в настоящата статия е Теорема 2.1 и в нея е описано ГМ на медицентровете на вписани в парабола равностранни триъгълници.

Теорема 2.1 се доказва със средствата на аналитичната геометрия. В декартова координатна система Oxy е достатъчно да се разгледа случаят на равностранни триъгълници, вписани в параболата $y = x^2$. Общият случай се свежда до този с помощта на подобност. Положението на трите върха на вписан триъгълник се характеризира с техните три абсциси. Координатите на медицентъра на вписан триъгълник се изразяват чрез елементарните симетрични полиноми на три променливи. След това се получава, че медицентровете описват параболата $y = 9x^2 + 2$. Някои от формулите са сравнително големи и преобразуването им без помощта на системата за компютърна алгебра МАХИМА щеше да е предизвикателство.

При подготовката на тази разработка е използван софтуерният продукт GeoGebra. Чертежът е подготвен с *GeoGebra* [8] и е експортиран чрез PGF/TikZ код. Основният евристичен инструмент в тази разработка е GeoGebra.

Резултати, аналогични на Теорема 2.1, съществуват за елипса, хипербола, двойка прави. В случая на елипса, резултатът е публикуван в [4] и ГМТ е отново елипса. В случая на хипербола това ГМТ е хипербола (за равнораменна хипербола се получава, че ГМТ е същата хипербола) или двойка успоредни прави (успоредни на имагинерната ос). В случая на прави ГМТ е двойка прави (или една права). Трудността на проблема за хипербола е сравнима с тази за елипса. В случая на парабола проблемът е значително по-лесен за решаване и в случая на прави решението е очевидно.

В литературата специалните разположения на конично сечение и триъгълник се проследяват в ред теореми. Така, известна е теоремата [3, 2] за елипса, допираща се до средите на страните на триъгълник — фокусите на такава елипса са нули на производната на полином от трета степен от комплексна променлива с нули във върховете на триъгълника. По даден триъгълник се определя елипса, в която той е вписан и допирателните във върховете са успоредни на срещуположните страни — това е елипсата на Щайнер¹ (триъгълникът е вписаният триъгълник с максимално лице) или описаната елипса е с минимално лице [5, 1, 6].

2. Главна теорема.

Теорема 2.1. *Нека в декартова координатна система Oxy са дадени параболическите $\mathcal{P} : y = x^2$ и $\mathcal{P}_1 : y = 9x^2 + 2$. Ако A, B и C са три различни точки, такива, че $\{A, B, C\} \subset \mathcal{P}$ и $\triangle ABC$ е равностранен, то медицентърът на $\triangle ABC$ лежи на $\mathcal{P}_1$. Обратно, ако точка $G \in \mathcal{P}_1$, то съществуват точки A, B и C , такива, че $\{A, B, C\} \subset \mathcal{P}$, $\triangle ABC$ е равностранен и е с медицентър в точка G .*

Така, $\mathcal{P}_1$ е ГМ на медицентровете на вписаните равностранни триъгълници в $\mathcal{P}$.

Забележка 1. Съществуват равностранни триъгълници ABC , чиито върхове са три различни точки от $\mathcal{P}$.

---

¹Jakob Steiner (1796–1863) швейцарски геометър (бел. ред.).

Например, директна проверка показва, че $A\left(\frac{-29\sqrt{3}}{36}, \frac{841}{432}\right)$, $B\left(\frac{49\sqrt{3}}{36}, \frac{2401}{432}\right)$, $C\left(\frac{-55\sqrt{3}}{36}, \frac{3025}{432}\right)$ са три различни точки от $\mathcal{P}$ и $\triangle ABC$ е равностранен. Медицентърът на $\triangle ABC$ е точка $G\left(\frac{-35}{36\sqrt{3}}, \frac{2089}{432}\right)$ и тя лежи на параболата $\mathcal{P}_1$.

Забележка 2. Ако A е произволна точка от $\mathcal{P}$, то съществуват точки $B \in \mathcal{P}$ и $C \in \mathcal{P}$ такива, че $\triangle ABC$ е равностранен. Точките $B \in \mathcal{P}$ и $C \in \mathcal{P}$ се построяват по следния алгоритъм:

- (стъпка 1.) намира се образът $\mathcal{P}'$ на $\mathcal{P}$ при ротация на ъгъл $+60^\circ$ с център точка A ;
- (стъпка 2.) намират се пресечните точки на $\mathcal{P}'$ и $\mathcal{P}$ — те са поне две различни точки и едната е точка A ;
- (стъпка 3.) избира се точка B да е различна от A и да е една от пресечните точки на $\mathcal{P}'$ и $\mathcal{P}$;
- (стъпка 4.) намира се образът C на B при ротация на ъгъл $(-60)^\circ$ с център точка A .

Триъгълник ABC е равностранен и върховете му са точки от $\mathcal{P}$. Твърдението от тази *Забележка* не се използва в доказателството на Теорема 2.1, но намира приложение при изготвяне на динамичен чертеж с GeoGebra.

Забележка 3. Нека x_A, x_B и x_C са реални числа. Да положим $\sigma_1 = x_A + x_B + x_C$, $\sigma_2 = x_A x_B + x_B x_C + x_C x_A$, $\sigma_3 = x_A x_B x_C$ и $\triangle ABC$ да е с върхове $A(x_A, x_A^2)$, $B(x_B, x_B^2)$ и $C(x_C, x_C^2)$.

Лема 2.1. Нека за реалните числа x_A, x_B и x_C да е в сила, че $x_B \neq x_C$ и точките A, B и C да са с координати $A(x_A, x_A^2)$, $B(x_B, x_B^2)$ и $C(x_C, x_C^2)$. Отсечките AB и AC имат равни дължини $\iff$

$$3x_A^3 - 3\sigma_1 x_A^2 + (2\sigma_2 - \sigma_1^2 - 3)x_A - (2\sigma_1 \sigma_2 - \sigma_1^3 - \sigma_3) = 0,$$

където $\sigma_1 = x_A + x_B + x_C$, $\sigma_2 = x_A x_B + x_B x_C + x_C x_A$, $\sigma_3 = x_A x_B x_C$.

Доказателство на Лема 2.1. Равенството $|AB| = |AC|$ на дължините на отсечките AB и AC е еквивалентно на $|AB|^2 = |AC|^2$ и като се запише с координати, се получава

$$\begin{aligned} & (x_B - x_A)^2 + (x_B^2 - x_A^2)^2 - (x_B - x_C)^2 - (x_B^2 - x_C^2)^2 = 0 \\ \iff & (x_B - x_C)(x_B + x_C - 2x_A) + (x_B^2 - x_C^2)(x_B^2 + x_C^2 - 2x_A^2) = 0 \\ \iff & (x_B + x_C - 2x_A) + (x_B + x_C)(x_B^2 + x_C^2 - 2x_A^2) = 0 \\ \iff & \sigma_1 - 3x_A + (\sigma_1 - x_A)(x_A^2 + x_B^2 + x_C^2 - 3x_A^2) = 0 \\ \iff & \sigma_1 - 3x_A + (\sigma_1 - x_A)(\sigma_1^2 - 2\sigma_2) - 3x_A^2(\sigma_1 - x_A) = 0. \end{aligned}$$

□

Лема 2.2. Ако точките $A(x_A, x_A^2)$, $B(x_B, x_B^2)$ и $C(x_C, x_C^2)$ са различни и $\triangle ABC$ е равностранен, то $\sigma_1 = x_A + x_B + x_C$, $\sigma_2 = x_A x_B + x_B x_C + x_C x_A$ и $\sigma_3 = x_A x_B x_C$

удовлетворяват системата

$$(1) \quad \begin{cases} \sigma_2 = -3 - \sigma_1^2, \\ 3\sigma_3 = -7\sigma_1 - 3\sigma_1^3 \end{cases}$$

Доказателство на Лема 2.2. Нека точките A , B и C да са различни и дължините на страните на $\triangle ABC$ да са равни. От Лема 2.1 следва и

- от $|AB|^2 = |AC|^2$ следва
$$3x_A^3 - 3\sigma_1 x_A^2 + (2\sigma_2 - \sigma_1^2 - 3)x_A - (2\sigma_1\sigma_2 - \sigma_1^3 - \sigma_1) = 0;$$
- от $|AB|^2 = |BC|^2$ следва
$$3x_B^3 - 3\sigma_1 x_B^2 + (2\sigma_2 - \sigma_1^2 - 3)x_B - (2\sigma_1\sigma_2 - \sigma_1^3 - \sigma_1) = 0;$$
- от $|AC|^2 = |BC|^2$ следва
$$3x_C^3 - 3\sigma_1 x_C^2 + (2\sigma_2 - \sigma_1^2 - 3)x_C - (2\sigma_1\sigma_2 - \sigma_1^3 - \sigma_1) = 0.$$

Така се получава, че трите различни числа x_A , x_B и x_C са корените на уравнението

$$x^3 - \sigma_1 x^2 + \frac{2\sigma_2 - \sigma_1^2 - 3}{3}x - \frac{2\sigma_1\sigma_2 - \sigma_1^3 - \sigma_1}{3} = 0.$$

Следователно, $\sigma_2 = \frac{2\sigma_2 - \sigma_1^2 - 3}{3}$ и $\sigma_3 = \frac{2\sigma_1\sigma_2 - \sigma_1^3 - \sigma_1}{3}$, откъдето следва (1). $\square$

Доказателство на Теорема 2.1. Да предположим, че $A(x_A, x_A^2)$, $B(x_B, x_B^2)$ и $C(x_C, x_C^2)$ са три различни точки, такива, че $\triangle ABC$ е равностранен. Прилага се Лема 2.2 и се получава, че е в сила (1). Пресмятат се координатите на медицентъра $G(x_G, y_G)$ на $\triangle ABC$

$$\begin{aligned} x_G &= \frac{1}{3}(x_A + x_B + x_C) = \frac{1}{3}\sigma_1, \\ y_G &= \frac{1}{3}(x_A^2 + x_B^2 + x_C^2) = \frac{1}{3}(\sigma_1^2 - 2\sigma_2) = \sigma_1^2 + 2. \end{aligned}$$

Следователно, $y_G = 9x_G^2 + 2$, т.е. точката $G \in \mathcal{P}_1$.

Обратно, нека точка $H(x_H, y_H) \in \mathcal{P}_1$ т.е. в сила е $y_H = 9x_H^2 + 2$. Да положим $\sigma_1 = 3x_H$, $\sigma_2 = -3 - \sigma_1^2$, $\sigma_3 = \frac{-7\sigma_1 - 3\sigma_1^3}{3}$. Уравнението $x^3 - \sigma_1 x^2 + \sigma_2 x - \sigma_3 = 0$ има три комплексни корена x_A, x_B, x_C . Изчислява се²

$$(-27)\sigma_3^2 + 18\sigma_1\sigma_2\sigma_3 - 4\sigma_1^3\sigma_3 - 4\sigma_2^3 + \sigma_1^2\sigma_2^2 = \frac{4(4\sigma_1^2 + 9)^2}{3} > 0.$$

Следователно x_A, x_B и x_C са три различни реални числа и точките $A(x_A, x_A^2)$, $B(x_B, x_B^2)$ и $C(x_C, x_C^2)$ са три различни точки от $\mathcal{P}$.

Освен това, x_A, x_B и x_C са корените на уравнението

$$3x^3 - 3\sigma_1 x^2 + (2\sigma_2 - \sigma_1^2 - 3)x - (2\sigma_1\sigma_2 - \sigma_1^3 - \sigma_1) = 0.$$

Прилага се Лема 2.1 и се получава, че отсечките AB , BC и AC имат равни дължини.

Точка $H(x_H, y_H)$ е медицентър на $\triangle ABC$, защото

$$\begin{aligned} x_H &= \frac{1}{3}\sigma_1 = \frac{1}{3}(x_A + x_B + x_C), \\ y_H &= \sigma_1^2 + 2 = \frac{1}{3}(\sigma_1^2 - 2\sigma_2) = \frac{1}{3}(x_A^2 + x_B^2 + x_C^2). \end{aligned} \quad \square$$

²Изчислението е направено с МАХИМА [7].

ЛИТЕРАТУРА

- [1] O. FRINK, F. UNDERWOOD. 3565. *The American Mathematical Monthly*, **40** (1933), No 6, 372–373, www.jstor.org/stable/2301542.
- [2] P. GORKIN, E. SKUBAK. Polynomials, Ellipses, and Matrices: Two Questions, One Answer. *The American Mathematical Monthly*, **118** (2011), No 6, 522–533. www.jstor.org/stable/10.4169/amer.math.monthly.118.06.522.
- [3] D. KALMAN. An Elementary Proof of Marden’s Theorem. *The American Mathematical Monthly*, **115** (2008), No 4, 330–338, doi:10.1080/00029890.2008.11920532.
- [4] M. AT. STANEV. Locus of the centroid of the equilateral triangle inscribed in an ellipse. *International Journal of Computer Discovered Mathematics (IJCDM)*, **4** (2019), 54–65, <http://www.journal-1.eu/>.
- [5] R. WOODS. Some Lines and Curves Associated with the Plane Triangle. *The American Mathematical Monthly*, **35** (1928), No 8, 428–431, doi:10.2307/2299770.
- [6] https://en.wikipedia.org/wiki/Steiner_inellipse (посетена на 2019.09.03)
- [7] Computer Algebra System Maxima, <http://maxima.sf.net>, Maxima: ver. 5.42.0, Lisp: CLISP 2.49.92, wxMaxima 18.10.1.
- [8] GeoGebra, <http://www.geogebra.org/>, ver. 5.0.237.0-3D.

Мартин Станев
Катедра „Математика и физика“
Лесотехнически университет
бул. „Климент Охридски“ № 10
София, България
e-mail: martin_stanev@yahoo.com

LOCUS OF THE CENTROIDS OF THE EQUILATERAL TRIANGLES INSCRIBED IN A PARABOLA

Martin Stanev

The locus of the centroids of the equilateral triangle inscribed in a parabola is also a parabola. The proof features some capabilities of the computer algebra system MAXIMA and the dynamic geometry software *GeoGebra*.